

УДК 378.937+378.14+351.78
DOI <https://doi.org/10.26661/2414-1135-2021-81-1-20>

КОНЦЕПТУАЛЬНИЙ АПАРАТ ТЕРМІНОСИСТЕМИ ІСАО ЯК СКЛАДОВОЇ ЧАСТИНИ ФАХОВОЇ МОВИ АВІАЦІЇ

Єнчева Г. Г.

*кандидат філологічних наук, доцент,
доцент кафедри англійської філології і перекладу
Національний авіаційний університет
пр. Любомира Гузара, 2, Київ, Україна
orcid.org/0000-0003-2002-6761
halyna.yenchewa@npp.nau.edu.ua*

Семигінівська Т. Г.

*кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри англійської філології і перекладу
Національний авіаційний університет
пр. Любомира Гузара, 2, Київ, Україна
orcid.org/0000-0002-6791-0397
tetiana.semyhinivska@npp.nau.edu.ua*

Ключові слова: *термінологія ІСАО, метод фреймової семантики, фрейм, концептуальна група, безпека авіації.*

У статті описано модель концептуального апарату англійської термінології ІСАО, що фіксує положення концептів у фреймовій структурі, з виділенням її концептуальних центрів, враховуючи поняттєво-логічні відношення понять досліджуваної спеціальної галузі.

У статті представлено метод фреймової семантики як найбільш дієвий стосовно дослідження структур знання, які стоять за терміном. Англійська термінологія ІСАО, представлена у вигляді фреймового моделювання, відтворює фрагменти дійсності, що відображають культуру авіаційного управління, властиву «діловому іносоціумові». Сутність методу фреймової семантики полягає в тому, що значення термінів розглядаються як структури знання, породжені реальними професійними ситуаціями, також фрейми володіють універсальною властивістю до звуження концептуального змісту і фокусування уваги на будь-якій його частині. Описання фреймової моделі узгоджується з ознаками, котрі диференціюють систему в термінології, згідно з якою терміносистема представлена у вигляді низки графів, що визначають зв'язки між термінами.

Аналіз уможливив виявлення у проаналізованій терміносистемі 11 концептуальних груп. Дослідження засвідчило, що фрейм «БЕЗПЕКА АВІАЦІЇ» складається із трьох концептуальних центрів, які позначають основні категорії безпеки авіації: «БЕЗПЕКА ПОЛЬОТІВ», «АВІАЦІЙНА БЕЗПЕКА», «ЕКОЛОГІЧНА БЕЗПЕКА». З кожним із центрів співвідносяться певні концептуальні групи термінів із відповідним поняттєвим навантаженням. Такий підхід дозволяє представити логічну систему понять, що сконцентровані навколо ключового наукового концепту. У перспективі варто зупинитися на окремих значущих сегментах авіаційної діяльності, вказати на їхню структурованість, яка у мікріваріанті покаже всі особливості, властиві структурі термінології ІСАО на етапі розуміння її перекладачем.

CONCEPTUAL FRAMEWORK OF THE ICAO TERM SYSTEM AS A COMPONENT OF THE PROFESSIONAL LANGUAGE OF AVIATION

Yencheva H. H.

*Candidate of Philological Sciences, Associate Professor,
Associate Professor at the Department of English Philology and Translation
National Aviation University
Lybomyra Husara avenue, 2, Kyiv, Ukraine
orcid.org/0000-0003-2002-6761
halyna.yencheva@npp.nau.edu.ua*

Semyhinivska T. H.

*Candidate of Pedagogical Sciences,
Associate Professor at the Department of English Philology and Translation
National Aviation University
Lybomyra Husara avenue, 2, Kyiv, Ukraine
orcid.org/0000-0002-6791-0397
tetiana.semyhinivska@npp.nau.edu.ua*

Key words: *ICAO terminology, frame semantics method, frame, conceptual group, aviation safety.*

The present paper describes the model of the conceptual framework of ICAO English terminology, which fixes the position of concepts in the frame structure, distinguishes its conceptual centers, taking into account the conceptual and logical relations of the concepts of the special field.

The study also presents the method of frame semantics as the most effective one in the study of knowledge structures behind the term. ICAO English terminology, presented in the form of frame modeling, displays fragments of reality that reflect the culture of aviation management inherent in the “business foreign language community.” It emphasizes, that the essence of the method of frame semantics is that the meanings of terms are considered as structures of knowledge generated by real professional situations and in addition frames have a universal property to narrow the conceptual content and focus on any part of it. The description of the frame model agrees with the features that differentiate the system in terminology, according to which the terminology system is represented as a series of graphs that define the relationships between terms. The analysis made it possible to identify 11 conceptual groups in the analyzed terminology. The study showed that the “AVIATION SAFETY” frame consists of three conceptual centers that denote the main categories of aviation safety, namely: “FLIGHT SAFETY”, “AVIATION SAFETY” and “ENVIRONMENTAL SAFETY.” Each of the centers is associated with certain conceptual groups of terms with a corresponding conceptual load, and the conceptual group of safety has a conceptual connection with each of them. ICAO English terminology, presented in the form of frame modeling, displays fragments of reality that reflect the culture of aviation management inherent in the “business foreign language community.” This approach allows us to present a logical system of concepts that are concentrated around a key scientific concept.

We see the prospect for further research in dwelling on some important segments of aviation activities, pointing out their structure, which, in the micro-version will show all the features inherent in the structure of ICAO terminology at the stage of understanding it by the translator.

Постановка проблеми. У мовах для спеціальних цілей важливу роль відіграє зв'язок інформації зі знаннями та їх використання у мовній діяльності, яка розглядається у когнітивній лінгвістиці як особливий вид оброблення інформації. Це складний когнітивний процес, що включає передавання й отримання закодованою мовними засобами інформації залежно від умов його здійснення і від того, між якими мовцями він протікає [7]. Тому вивчення мовної обробки інформації є одним із головних напрямів сучасного когнітивного методу в термінознавстві. «Закріпивши отриману людиною інформацію, термін стає інструментом пізнання, оскільки надає можливість узагальнювати наукові факти, примножувати знання та передавати їх наступним поколінням» [8, с. 68]. Важливим етапом дослідження термінології є понятійне структурування, яке передбачає визначення предметно-понятійного поля, встановлення зв'язків і відношень між поняттями, моделювання класифікаційних схем тощо [4, с. 29].

Окремо або ж разом з іншими мовознавчими проблемами різні аспекти термінології висвітлювалися у працях таких відомих учених, як Н.В. Васильєва, С.В. Гриньов, В.П. Даниленко, Т.Р. Кияк, В.Н. Комісаров, В.М. Лейчик, Д.С. Лотте, Л.Л. Нелюбін, Н.В. Подольська, Є.Ф. Скороходько, А.В. Суперанська, Ф.А. Циткіна та ін. Когнітивний аспект термінології фахових мов висвітлювали М.М. Володіна, В.З. Дем'янков, О.С. Кубрякова, Л.О. Манерко, В.Ф. Новодранова та ін. Окремі аспекти авіаційної термінології досліджували І.В. Асмукович, М.М. Бондарчук, Г.Г. Єнчева, Т.А. Мальковська, А.А. Романченко та ін.

Мета і завдання статті. Для виконання поставлених у нашому дослідженні завдань вважаємо за доцільне побудувати модель концептуального апарата англомовної термінології ІСАО, що фіксує положення концептів у фреймовій структурі, з виділенням її концептуальних центрів, враховуючи поняттєво-логічні відношення понять досліджуваної спеціальної галузі. ІСАО – Міжнародна організація цивільної авіації – є міжурядовою спеціалізованою установою Організації Об'єднаних Націй, створеною з метою забезпечення ефективного розвитку світової повітряної транспортної системи, а також для розроблення основ регулювання безпеки в авіації.

Об'єкт та предмет дослідження. Об'єктом дослідження у статті виступає термінологія ІСАО як особлива складова частина терміносистеми авіації. Предметом дослідження є особливості термінологічних одиниць, що впливають на їхні понятійно-семантичні відношення і визначають їхню належність до певних концептів.

Саме ця термінологія використовується в офіційному мовленні для характеристики результатів

діяльності, динаміки та перспектив розвитку й ефективності управління у сфері авіації.

Виклад основного матеріалу дослідження. З погляду когнітології, мова, будучи одним із найважливіших способів організації знання, є системою фреймів [6], апаратом фреймів, яким послуговуються в когнітивній лінгвістиці, дозволяє виявляти когнітивні структури в терміносистемах. Поняття концепту в когнітивній лінгвістиці співвідноситься з тими значеннями, якими оперує людина у процесі інтелектуального освоєння світу, і відповідно концепт визначається як «інформаційна структура свідомості, різносубстратна, певним чином організована одиниця пам'яті, котра містить сукупність знань про об'єкт пізнання, вербальних і невербальних, набутих шляхом взаємодії п'яти психічних функцій свідомості й позасвідомого» [9].

Підґрунтям такої дефініції стало класичне тлумачення концепту О.С. Кубряковою: «Концепт – термін, що слугує поясненню одиниць ментальних і психологічних ресурсів нашої свідомості й тієї інформаційної структури, яка відображає знання й досвід людини; оперативна змістовна одиниця пам'яті, ментального лексикону, концептуальної системи й мови мозку, всієї картини світу, відображеної у психіці людини» [7, с. 90]. Для передачі конкретного концепту достатньо значення окремого слова.

У мові концепт вербалізується окремими словами, словосполученнями, реченнями та цілими текстами. Для передачі конкретного концепту достатньо значення окремого слова. Дослідження термінології в когнітивному аспекті допускає побудову когнітивно-понятійних концептів професійно-наукової сфери знання, визначення взаємозв'язку між структурами знання та їхнім мовним вираженням. Моделювання концептуальних систем ґрунтується на когнітивно-дефініційному характері термінів, що дозволяє оперувати термінами як елементами наукового знання.

Терміносистема ІСАО є не сукупністю термінів, які об'єктивують концепти професійної діяльності, а складним утворенням, структурованим відповідно до тієї авіаційної концептосфери, яку відображає.

Дієвим підходом до дослідження структур знання, котрі стоять за терміном, услід за М.М. Бондарчук вважаємо метод, запропонований фреймовою семантикою [3, с. 157]. Його суть полягає в тому, що значення термінів розглядаються як структури знання, породжені реальними професійними ситуаціями. Фрейми володіють універсальною властивістю до звуження концептуального змісту і фокусування уваги на будь-якій його частині.

Фрейм терміносистеми, як зазначають деякі лінгвісти, побудований за принципом «матрьошки» по вертикалі та «деревоподібних розгалу-

жень» по горизонталі, тому узагальнений фрейм є своєрідною оболонкою, футляром для більш деталізованих і конкретизованих підфреймів, які входять до його складу [5, с. 94]. Вершинні рівні фрейму фіксовані та відповідають поняттям; вузли нижнього рівня (термінальні вузли, або слоти) містять інформацію, котра уточнює конкретні поняття. Таке описання фреймової моделі узгоджується з ознаками, що диференціюють систему в термінології, згідно з якою терміносистема представлена у вигляді низки графів, котрі визначають зв'язки між термінами [10, с. 12].

Встановлення цих відношень здійснювалося на основі різноманітних дефініцій термінів ІСАО (довідкових тлумачень, наукових, контекстуальних, синонімічних, антонімічних дефініцій, посилань на визначений термін), які можна вважати засобом для описання значення терміна. Варто вказати на те, що не всі терміни, відібрані для нашого дослідження, визначено суто науковими дефініціями відповідно до певних логічних правил, оскільки ми дотримуємося тієї позиції, за якою терміни нарівні з поняттями науки (у цьому випадку авіаційної) іменують також і спеціальні / професійні поняття. Критерієм відбору термінів слугувало їх функціонування в нормативно-технічних стандартах і документах ІСАО, де ці термінологічні одиниці позначають суттєві для цієї сфери діяльності спеціальні поняття. Відповідно до концептуального апарата галузі з відібраного матеріалу було створено корпус із 3 718 термінологічних одиниць.

У проаналізованій терміносистемі виокремлюємо 11 концептуальних груп. Концептуальна група в роботі розглядається як група термінологічних одиниць, пов'язаних між собою різноманітними логічними відношеннями та певним поняттєвим взаємозв'язком. Концептуальна група є складовим елементом концептуального апарату англійської термінології ІСАО.

Фрейм «БЕЗПЕКА АВІАЦІЇ», що знаходиться на верхньому ярусі, визначається як «комплексна властивість авіаційної транспортної системи виконувати свої функції без завдання збитків (чи з мінімальними збитками) самій системі або населенню, в інтересах якого вона розвивається» [2, с. 18] і складається із трьох концептуальних центрів, які позначають основні категорії безпеки авіації: «БЕЗПЕКА ПОЛЬОТІВ», «АВІАЦІЙНА БЕЗПЕКА», «ЕКОЛОГІЧНА БЕЗПЕКА», що розміщуються на другому ярусі. З кожним із центрів співвідносяться певні концептуальні групи термінів із відповідним поняттєвим навантаженням, а концептуальна група безпека має поняттєвий зв'язок із кожною з них.

Кожний підфрейм другого ярусу має складну розгалужену структуру, яка відображає ключові поняття цього розділу. Видається доцільним роз-

глянути ці поняття у фокусі безпеки авіації та здійснити спробу моделювання їхньої фреймової структури.

Так, аналіз термінологічних дефініцій показав, що підфрейм «БЕЗПЕКА ПОЛЬОТІВ» визначається як «комплексна характеристика повітряного транспорту й авіаційних робіт, яка визначає здатність виконувати польоти без загрози життю і здоров'ю людей» [2, с. 551]. Стратегічні цілі плану дій безпеки польотів полягають у: ідентифікації відхилень в авіаційній транспортній системі та керуванні ризиком, запобіганні авіаційним подіям і пом'якшенні наслідків авіаційних пригод. Отже, ключовими поняттями для цього підфрейму є: «Правила польотів», «Видача свідоцтв авіаційному персоналу», «Льотна придатність повітряного судна», «Експлуатація повітряного судна». Так, із концептуальним центром «БЕЗПЕКА ПОЛЬОТІВ» (3 144 одиниці, або 84,56% від загальної кількості термінів) безпосередньо пов'язані терміни таких концептуальних груп:

1.1. Безпека, наприклад: *air safety* – безпека повітряного руху, *flight safety* – безпека польотів, *safety area* – зона безпеки, *runway end safety area* – кінцева зона безпеки.

1.2. Елементи системи правил польотів: складається з восьми поняттєвих підгруп, що позначають:

1.2.1. Плани / схеми польоту: *current flight plan* – поточний план польоту, *repetitive flight plan* – повторюваний план польоту, *aerodrome traffic circuit* – схема польотів над аеродромом, *special VFR flight* – спеціальні польоти за ПВП (правила візуальних польотів);

1.2.2. Суб'єкти польоту: – *pilot-in-command* – командир повітряного судна, *flight crew member* – член льотної екіпажу, *co-pilot* – другий пілот, *crew member* – член екіпажу;

1.2.3. Об'єкти польоту: 1.2.3. а) літальні апарати важчі за повітря: *aircraft* – повітряне судно, *aeroplane* – літак, *helicopter* – вертоліт, гелікоптер; 1.2.3. б) літальні апарати, легші за повітря: *unmanned free balloon* – безпілотний некерований аеростат, *dirigible* – дирижабль;

1.2.4. Бази/зони польоту: *aerodrome* – аеродром, *alternate aerodrome* – запасний аеродром, *airway* – повітряна траса, *runway* – злітно-посадкова смуга, *restricted area* – зона обмеження польотів, *aerodrome traffic zone* – зона аеродромного руху;

1.2.5. Час польоту: *flight time* – час польоту, *estimated off-block time* – розрахунковий час початку руху, *flight duty period* – службовий польотний час, *takeoff time* – час злітання;

1.2.6. Сигнали: *secondary radar* – вторинний радіолокатор, *radar identification* – радіолокаційне розпізнавання, *surveillance radar* – оглядовий радіолокатор;

1.2.7. Умови польоту: *conditions on the route* – умови польоту на заданому маршруті, *visual meteorological conditions* – візуальні метеорологічні умови, *instrument meteorological conditions* – приладові метеорологічні умови, *actual flight conditions* – реальні умови польоту;

1.2.8. Диспетчерське обслуговування польоту: *flight control* – органи управління польотом, *air traffic control instruction* – диспетчерське розпорядження, *aerodrome control tower* – аеродромний диспетчерський пункт.

1.3. Видача свідоцтв авіаційному персоналу: *approved training* – підготовка за затвердженою програмою, *dual instruction time* – тривалість польоту з інструктором, *solo flight time* – самостійний льотний час (у годинах).

1.4. Льотна придатність повітряного судна складається із п'яти поняттєвих підгруп, що позначають:

1.4.1. Політ повітряного судна: 1.3.1. а) злітання: *takeoff* – злітання, відривання від землі, *climbing takeoff* – злітання із крутим набором висоти; 1.4.1. б) політ: *controlled flight* – контрольований політ, *level flight* – горизонтальний політ, *VMC flight* – політ за візуальних метеорологічних умов; 1.4.1. в) фігури пілотажу: *acrobatic flight* – фігурний політ; 1.4.1. г) посадка: *autorotative landing* – приземлення на авторотації, *approach landing* – заходження на посадку;

1.4.2. Конструкції повітряного судна: *fuselage* – фюзеляж, *wing leading edge* – носок крила; *wing tip* – закінцівка крила, *outboard flap* – зовнішній закриток, *elevator* – руль висоти;

1.4.3. Двигуни повітряного судна: *fan-type engine* – турбовентиляторний двигун, *gas turbine engine* – газотурбінний двигун, *piston engine* – двигун внутрішнього згорання;

1.4.4. Повітряні гвинти повітряного судна: *adjustable pitch propeller* – повітряний гвинт змінного кроку, *altitude pitch propeller* – висотний повітряний гвинт;

1.4.5. Прилади та системи повітряного судна: *ice protection system* – система антиобледеніння, *instrument panel* – приладова дошка, *aircraft fuel system* – топливна система повітряного судна;

1.5. Експлуатація повітряного судна, наприклад: *automatic control* – автоматизований контроль, *airworthiness* – льотна придатність.

Підфрейм «АВІАЦІЙНА БЕЗПЕКА» окреслюється як «комплекс заходів, а також людські та матеріальні ресурси, призначені для захисту цивільної авіації від актів незаконного втручання в її діяльність» [2, с. 551]. У галузі забезпечення авіаційної безпеки виділяють три аспекти: створення баз знань і керування ризиком, запобігання актам незаконного втручання та пом'якшення наслідків актів незаконного втручання. Ключо-

вими поняттями для цього підфрейму є: «Пошук і рятування», «Розслідування авіаційних подій», «Захист цивільної авіації від актів незаконного вторгнення». Терміни, які належать до цього підфрейму, становлять 256 одиниць, або 6,89% від загальної кількості термінів, та утворюють три поняттєві підгрупи:

2.1. Пошук і рятування, наприклад: *coordinated creeping line search* – скоординований пошук на хвилеподібній лінії, *search and rescue services unit* – підрозділ пошуково-рятувальної служби, *rescue coordination center* – координаційний центр пошуку та рятування;

2.2. Розслідування авіаційних подій: *accident* – авіаційна пригода, *incident* – інцидент / подія, *dangerous goods accident* – пригода, пов'язана з небезпечним вантажем, *dangerous goods incident* – інцидент, пов'язаний із небезпечним вантажем;

2.3. Захист цивільної авіації: *Civil Aviation Training Centre* – навчальний центр цивільної авіації, *Director General of Civil Aviation* – генеральний директор цивільної авіації.

Підфрейм «ЕКОЛОГІЧНА БЕЗПЕКА» визначається як «комплекс критеріїв, які регламентують конструкцію, технічні характеристики, матеріали, якість роботи, технологію виготовлення, технічне обслуговування та доробку або модифікацію авіаційних виробів, установлені повноважним органом, щоб забезпечити дотримання законів, нормативів, стандартів і вимог щодо зниження рівнів шуму й емісії» [2, с. 553]. У сфері екологічної безпеки основними завданнями є: зниження локального забруднення атмосферного повітря; зменшення емісії забруднювальних речовин, які глобально впливають на клімат; зменшення впливу авіаційного шуму. Отже, ключовими поняттями цього підфрейму є «Авіаційний шум» та «Емісія авіаційних двигунів», що становлять 318 одиниць, або 8,55% від загальної кількості термінів, та утворюють дві поняттєві підгрупи:

3.1. Авіаційний шум: *aircraft noise certification* – сертифікація повітряного судна за шумом, *airframe noise* – шум планера, *broadband noise* – широкополосний шум;

3.2. Емісія: *aircraft engine emissions* – емісія авіаційних двигунів, *Committee on Aircraft Engine Emissions* – Комітет з емісії авіаційних двигунів.

Висновки і перспективи подальших розробок. Термінологія ІКАО є досить молодою, перебуває у процесі становлення та вимагає лінгвістичного аналізу. Результати аналізу окремих параметрів дослідження дозволяють зробити висновок про те що, фрейм «БЕЗПЕКА АВІАЦІЇ» є ключовим у термінології ІКАО, складається із трьох концептуальних центрів, які позначають основні категорії безпеки авіації: «БЕЗПЕКА

ПОЛЬОТІВ», «АВІАЦІЙНА БЕЗПЕКА», «ЕКОЛОГІЧНА БЕЗПЕКА». З кожним із центрів співвідносяться певні концептуальні групи термінів із відповідним поняттєвим навантаженням. Видається можливим розглядати зазначені підфрейми як когнітивні побудови чи запропонувати аналіз когнітивної структури одного терміна.

У перспективі варто зупинитися на окремих значущих сегментах авіаційної діяльності, вказати на їхню структурованість, яка, на наш погляд, у мікріваріанті покаже всі особливості, властиві структурі термінології ІСАО на етапі розуміння її перекладачем.

ЛІТЕРАТУРА

1. Англо-російсько-український тлумачний словник до МЕГАмодульного навчального комплексу «Аеронавігація» / уклад. : В.П. Бабак, В.П. Харченко, Ю.В. Зайцев. Київ : НАУ, 2007. 328 с.
2. Безпека авіації / В.П. Бабак, В.П. Харченко, В.О. Максимов та ін. ; за ред. В.П. Бабака. Київ : Техніка, 2004. 584 с.
3. Бондарчук М.М. Когнитивный поход к исследованию авиационной терминосистемы. *Система і структура східнослов'янських мов* : збірник наукових праць. Київ : Знання України, 2005. С. 156–161.
4. Буянова Л.Ю. Термин как единица логоса : монография. Москва : ФЛИНТА : Наука, 2013.. 224 с.
5. Ивина Л.В. Лингво-когнитивные основы анализа отраслевых терминосистем (на примере англоязычной терминологии венчурного финансирования). Москва : Академический Проект, 2003. 304 с.
6. Касевич В.Б. Язык и знание. *Язык и структура знания*. Москва : АН СССР, 1990. С. 8–25.
7. Кубрякова Е.С., Демьянков В.З., Панкрац Ю.Г., Лизина Л.Г. Краткий словарь когнитивных терминов. Москва, 1996. 248 с.
8. Новодранова В.Ф. Когнитивные науки и терминология. *Научно-техническая терминология*: научно-технический реферативный сборник. Москва: Изд-во ВНИИКИ, 2000. Вып. 2. С. 68–70.
9. Селіванова О.О. Сучасна лінгвістика. Термінологічна енциклопедія. Полтава : Довкілля-К, 2006. 716 с.
10. Скороходько Э.Ф. Вопросы перевода английской технической литературы (перевод терминов). Киев : Изд-во Киевского университета, 1963. 91 с.

REFERENCES

1. English-Russian-Ukrainian explanatory dictionary for “Aeronavigation” MEGAModular educational complex in “Aeronavigation” (2007) [Anhlo-rosiisko-ukrainskyi tlumachnyi slovnyk do MEHAModulnoho navchalnoho kompleksu “Aeronavihatsiia”] / Compiled by: Babak, V.P., Kharchenko, V.P., Zaitsev, Yu.V., Kyiv: NAU, 328 p.
2. Aviation safety (2004) [Bezpeka aviatsii] / Babak, V.P., Kharchenko, V.P., Maximov, V.O. et al.: Ed. by Babak, V.P., Kyiv: Technika, 584 p.
3. Bondarchuk, M.M. (2005) Cognitive approach to the study of aviation terminology. System and structure of East Slavic languages [Kognitivnyi podhod k issledovaniyu aviatsionnoy terminosistemyi]. *Systema i struktura shhidnoslovianskykh mov* : Collection of Scientific works, Kyiv: Znannia Ukrainy, P. 156–161.
4. Buyanova, L.Yu. (2013) Term as a unit of logos [Termin kak edinita logosa]: monograph. Moskva: FLINTA: Nauka, 224 p.
5. Ivina, L.V. (2003) Linguo-cognitive foundations of the analysis of industry-based terminology systems (on the example of the English-language terminology of venture financing) [Lingvo-kognitivnyie osnovyi analiza otraslevyih terminosistem (na primere angloyazychnoy terminologii venchurnogo finansirovaniya)]. Moskva: Akademicheskij Proekt, 304 p.
6. Kasevich, V.B. (1990) Language and knowledge [Yazyk i znanie]. *Yazyk i struktura znaniya*. Moskva: AN SSSR, P. 8–25.
7. Kubryakova, E.S., Demyankov, V.Z., Pankratz, Yu.G., Lizina, L.G. (1996) A short dictionary of cognitive terms [Kratkiy slovar kognitivnyih terminov]. Moskva, 248 p.
8. Novodranova, V.F. (2000) Cognitive Sciences and Terminology. *Nauchno-tehnicheskaya terminologiya* : Scientific-technical collection of abstracts. Moskva: VNIKI Publishing house, Vol. 2, P. 68–70.
9. Selivanova, O.O. (2006) Modern linguistics [Suchasna lnhvistyka]. Terminological encyclopedia. Poltava: Dovkillia-K, 716 p.
10. Skorokhodko, E.F. (1963) Questions on translation of English technical literature (translation of terms) [Voprosyi perevoda angliyskoy tehnicheskoy literaturyi (pervod terminov)]. Kyiv: Publishing house of Kiev University, 91 p.